Модестова Т. В.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Креск О. Є.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ДО ПИТАННЯ СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Метою статті є презентація результатів порівняльного аналізу актуальних іспитів з англійської мови загального та академічного спрямування в Україні. У ході дослідження застосовано такі методи наукового пізнання: порівняння – із метою здійснення аналізу виокремлених тестових систем; аналіз та синтез – для створення системи класифікації актуальних іспитів з англійської мови в Україні; метод дедукції – із метою визначення критеріїв відбору та параметрів представленої системи класифікації; метод індукції – для відбору актуальних тестових систем відповідно до заданих критеріїв та параметрів, а також формулювання висновків дослідження. За результатами дослідження визначено такі критерії відбору тестових систем, як їх загальне або академічне спрямування; можливість підтвердити володіння англійською мовою на рівні не нижче B1–B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; взаємозамінність результатів міжнародних тестових систем із внутрішньодержавними іспитами; можливість скласти іспити в Україні. На основі виокремлених критеріїв відбору складено та охарактеризовано такий перелік тестових систем: IELTS, TOEFL, лінійка кембриджських міжнародних іспитів на знання англійської мови (PET, FCE, CAE та CPE), PTE, Aptis, ЗНО та ЄВІ. Виокремлено такі аспекти, за якими здійснювалося порівняння представлених іспитів: територія, на якій визнаються результати іспиту; призначення тестової системи; зміст екзаменаційної перевірки; тривалістність процедури тестування; термін дії сертифікату; принцип оцінювання результатів іспиту; рівень складності завдань; формат – паперовий або цифровий; ціна; перспективи для апліканта, які відкриваються у разі отримання бажаних результатів тестування. Як висновок автори пропонують власну класифікацію актуальних тестових систем відповідно до запиту вітчизняної сфери освіти, зокрема залежно від пріоритетів розбудови подальшої академічної та професійної кар'єри.

Ключові слова: порівняльний аналіз, IELTS, TOEFL, PET, FCE, CAE, CPE, PTE, Aptis, ЗНО, ЄВІ, міжнародні мовні тестові системи.

Постановка проблеми. Актуальність представлено дослідження передусім зумовлена високим попитом на сертифіковане підтвердження володіння англійською мовою в Україні. Йдеться як про учнів середньої школи та студентів закладів вищої освіти, так і про працюючих фахівців у найрізноманітніших сферах діяльності, науковців. Нині у міжнародному просторі представлено широкий спектр екзаменаційних систем, спрямованих на визначення англомовної кваліфікації загального, академічного або суто професійного профілю.

Успішне складання відповідних іспитів тісно пов'язане з обізнаністю щодо відмінностей різних екзаменаційних систем, особливостей процедури проходження тестування, типу завдань, критеріїв оцінювання, перспектив застосування отриманих

результатів для побудови індивідуальної траєкторії академічного або професійного розвитку тощо. Таким чином, мовознавчі дослідження проблеми складання іспитів з англійської мови в Україні є перспективним напрямом пошуку для вітчизняної академічної спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед закордонних дослідників, які присвятили увагу вивченню екзаменаційних систем з англійської мови, варто згадати роботи Л. І-Вен Су, С. В'єд, Дж. Ву [1], Ю. Нока, Дж. Феабейн, А. Хуїсмен [2], В. Беррі, Б. О'Салліван, С. Руджи [3] та ін.

Серед вітчизняних учених, дослідження яких зосереджено на проблемі складання іспитів з англійської мови, на нашу думку, уваги заслуговують публікації Д. Ольшанського [4], Т. Кравчиної [5], О. Копил [6], М. Люлько [7] та ін.

Незважаючи на достатню кількість досліджень, присвячених різним аспектам вивчення проблеми іспитів з англійської мови, питання відбору та класифікації актуальних тестових систем з урахуванням потреб вітчизняної галузі освіти потребує подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – виконати порівняльний аналіз актуальних іспитів з англійської мови загального та академічного спрямування в Україні.

Для досягнення мети потрібно вирішити такі завдання:

1. Визначити критерії відбору тестових систем.
2. Скласти перелік та охарактеризувати відповідні іспити.
3. Виокремити аспекти, за якими здійснюватиметься порівняльний аналіз.
4. Класифікувати виокремлений спектр іспитів на основі визначених аспектів.

Для досягнення поставленої мети та вирішення відповідних завдань було застосовано такі методи наукового пізнання: порівняння – із метою здійснення аналізу виокремлених тестових систем; аналіз та синтез – для створення системи класифікації актуальних іспитів з англійської мови в Україні; метод дедукції – із метою визначення критеріїв відбору та параметрів представленої системи класифікації; метод індукції – для відбору актуальних тестових систем відповідно до заданих критеріїв та параметрів, а також формулювання висновків дослідження.

Виклад основного матеріалу. Із метою відбору тестових систем, що є актуальними з погляду задоволення потреб вітчизняної галузі освіти ми визначили такі критерії компонування відповідного переліку іспитів з англійської мови:

– *їх загальне або академічне спрямування.* Тобто такі іспити, що передбачають вузькоспеціалізоване спрямування. Наприклад, ACCA та CIMA – іспити для професійних бухгалтерів; BMAT, ELAT, NAT, MAT, PAT, STEP, TSA – лінійка предметних вступних тестів для університетів міст Оксфорд та Кембридж, лінійка іспитів із ділової мови BEC, OET – спеціалізований іспит з англійської мови для фахівців галузі охорони здоров'я тощо не були включені до переліку;

– *можливість підтвердити володіння англійською мовою на рівні не нижче B1–B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.* Саме ці рівні є найбільш популярними серед вітчизняних та закордонних інституцій;

– *взаємозамінність результатів міжнародних тестових систем із внутрішньодержавними*

іспитами. Так, наявність у випускників дев'ятих та одинадцятих класів середньої школи України сертифікатів IELTS, TOEFL, Aptis for teens, PET, FCE та PTE general, результати яких відповідають визначеним рівням (з урахуванням вимог до рівня, на якому вивчалася мова у внутрішньодержавному закладі – стандартного або профільного) та були отримані не пізніше одного року до дати проведення атестації, прирівнюється до 12 балів державної підсумкової атестації з предмету «Іноземна мова»;

– *можливість скласти іспити в Україні,* адже деякі наявні модифікації тестових систем не є на разі доступними для вітчизняних аплікантів (наприклад, Aptis American).

На основі виокремлених критеріїв ми отримали такий перелік актуальних іспитів з англійської мови в Україні: IELTS – міжнародна система тестування рівня володіння англійською мовою, що передбачає версії загального або академічного спрямування, а також модуль, призначений для отримання візи та імміграції саме до Великої Британії, що принципово не відрізняється за змістовим наповненням, але є єдиним із наявних варіантів, акредитованим візово-імміграційною службою Великої Британії та є доступним для проходження на території України. Шкала оцінювання – від 0 до 9 балів із кроком у 0,5 бали. Сертифікат визнається 10 тис найрізноманітніших інституцій у 140 країнах світу. Більш детальна характеристика представлена в окремому дослідженні авторів – IELTS як інструмент інтернаціоналізації вищої освіти Великобританії [8];

TOEFL – система тестування рівня володіння англійською мовою як іноземною, що має на меті підтвердити спроможність апліканта жити, навчатися або працювати в англійськомовному середовищі. Шкала оцінювання – від 0 до 120 балів. Сертифікат визнається 11 тис найрізноманітніших інституцій у 150 країнах світу;

лінійка кембриджських міжнародних іспитів на знання англійської мови: PET – іспит з англійської мови на рівні B1, FCE – іспит з англійської мови на рівні B2, CAE – іспит з англійської мови на рівні C1 та CPE – іспит на рівні C2. Також пропонується іспит A2 Key for schools – іспит на знання англійської мови для школярів на рівні A2. Але цей модуль не розглядається в межах представленого дослідження через невідповідність визначеним критеріям відбору. Загальна шкала оцінювання – від 0 до 230 балів та відповідно розподіляється між іспитами різного рівня. Сертифікат визнається 25 тис найрізноманітніших інституцій у 130 країнах світу;

PTE – тестова система міжнародної освітньої та видавничої компанії Pearson, що передбачає версії загального (поділеного на відповідні шість рівнів складності – від A1 до C2) або академічного спрямування (один тест, що містить завдання усіх рівнів). Також на початку 2021 р. з'явився модуль, призначений для отримання візи та імміграції до Великої Британії, що склав конкуренцію альтернативному модулю іспиту IELTS. Але, на жаль, він не є поки доступним для проходження на території України. Загальна шкала оцінювання – від 0 до 90 балів та відповідно розподіляється між іспитами різного рівня (для загального спрямування). У межах дослідження ми розглядаємо модуль академічного спрямування та модуль загального спрямування з другого по п'ятий рівні. Як зазначає офіційний сайт, сертифікат визнається тисячами найрізноманітніших інституцій по всьому світу, але переважно у таких країнах, як Австралія, США, Велика Британія, Ірландія, Сінгапур, Канада та Нова Зеландія;

Aptis – іспит з англійської мови, що призначений для внутрішнього організаційного контролю або діагностики рівні володіння англійською мовою в інституціях різного соціально-професійного спрямування в межах рівнів A1–C або C1–C2. На території України доступні такі модулі: для підлітків та молоді, для викладачів, загальний модуль просунутого рівня. Шкала оцінювання – від 0 до 250 балів. Зважаючи на те, що система розрахована на внутрішнє користування, результати мають цінність лише для організації-замовника. Тобто відповідний екзаменаційний звіт (а не сертифікат) не дає підстави для отримання візи, вступу до ЗВО або інших цілей, передбачених для загальновизнаних тестових систем. Більш детальна характеристика представлена в окремому дослідженні авторів «Aptis як інструмент контролю якості мовної освіти: досвід Великої Британії» [9].

Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови (ЗНО) є внутрішньодержавним іспитом в Україні, розрахованим на вступників до вітчизняних ЗВО рівня «бакалавр». Формат іспиту передбачає два рівні складності – стандарт (B1) та профільний (B2). Шкала оцінювання – від 0 до 72 балів. Сертифікат визнається всіма ЗВО України.

Єдиний вступний іспит з англійської мови (ЄВІ) є також внутрішньодержавним іспитом в Україні, розрахованим на вступників до магістратури вітчизняних ЗВО. Шкала оцінювання – від 0 до 42 балів. Сертифікат визнається всіма ЗВО України.

На основі вищевикладених критеріїв відбору було визначено доцільним класифікувати виокремлені тестові системи відповідно до таких аспектів.

Першою ознакою було вибрано визначення *межі території, на якій визнаються результати певного іспиту з англійської мови*. У цій категорії ми логічно розподілили представлені тестові системи на міжнародні: всі варіанти Aptis; IELTS загального та академічного спрямування; TOEFL; лінійка кембриджських іспитів PET, FCE, CAE, CPE; PTE загального та академічного спрямування та вітчизняні: ЗНО, ЄВІ.

За показником «*призначення іспиту*», на нашу думку, всі тестові системи можна поділити на три умовні групи, де перша має на меті працевлаштування, навчання або переїзд на постійне місце проживання в англomовне середовище. Це такі іспити, як IELTS (загальний та академічний модулі, а також модуль, призначений для отримання візи та імміграції до Великої Британії); TOEFL; PET, FCE, CAE, CPE; PTE (загальний та академічний модулі). До другої групи, що передбачає зосередженість на вимогах до вступу у вітчизняні ЗВО, можна віднести ЗНО (для вступу на бакалаврат) та ЄВІ (для вступу до магістратури). Третя група покликана задовольнити потреби найрізноманітніших інституцій у здійсненні ефективної внутрішньої організаційної діагностики або контролю рівня володіння англійською мовою. Сюди ми відносимо іспити Aptis general, Aptis for teens, Aptis for teachers та Aptis advanced.

За *змістом* представлені тестові системи, на нашу думку, доцільно розподілити на дві групи, де перша включає у себе ті іспити, що передбачають перевірку всіх чотирьох навичок володіння англійською мовою: слухання, читання, говоріння та письмо. До неї відносимо IELTS (загальний та академічний модулі, а також модуль, призначений для отримання візи та імміграції до Великої Британії); TOEFL; PET, FCE, CAE, CPE (що також передбачає обов'язкову додаткову секцію тестування граматики та вокабуляру); Aptis загального спрямування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня (у разі компонування екзаменаційного змісту всіма складниками); PTE (загальний та академічний модулі). До другої групи, відповідно, відносимо іспити, що містять вибіркoву перевірку навичок – ЗНО (відсутня секція говоріння) та ЄВІ (відсутні секції говоріння, слухання, письма, а також додаткового тестування граматики та вокабуляру); Aptis загального спря-

мування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня (у разі компонування екзаменаційної сесії окремими модулями).

Такий критерій, як *«тривалість процедури тестування»*, дає змогу поділити наявні іспити на достатньо тривалі та короткотривалі. До першої групи відносимо Aptis загального спрямування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня (у разі компонування екзаменаційного змісту усіма складниками), що триває 2 години 42 хвилини; IELTS (загальний та академічний модулі, а також модуль, призначений для отримання візи та імміграції до Великої Британії) – 2 години 45 хвилин; ЗНО – 2 години 30 хвилин; PTE (академічний модуль) – 2 години 50 хвилин; PTE (загальний модуль п'ятого рівня) – 3 години 10 хвилин; PET, FCE, CAE, CPE – 3 години 30 хвилин; TOEFL – приблизно 3 години. До короткотривалих, відповідно, відносимо ЄВІ, що триває 1 годину.

«Термін дії сертифікату» дає змогу розподілити виокремлені у нашому переліку іспити на безстрокові, з рекомендованим терміном гарантування отриманих результатів та із чітко визначеним строком закінчення дії. До першої групи відносимо Aptis загального спрямування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня; PET, FCE, CAE, CPE; PTE (усі рівні загального спрямування). До другої групи належить іспит IELTS у всіх його варіантах, де рекомендований термін дії сертифікату визначено на протязі двох років (у подальшому – на розгляд інституції, до якої подається сертифікат). До третьої групи, відповідно, потрапляють сертифікати ЗНО – три роки (для вступників у 2021 р.); TOEFL – два роки, PTE академічного спрямування – два роки та ЄВІ – один рік (для вступників у 2021 р.).

За принципом оцінювання представлені тестові системи, на нашу думку, варто розподілити на загальнодіагностичні та із чітко заданими параметрами «здав» або «не здав». До першої категорії відносимо Aptis загального спрямування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня; IELTS у всіх його варіантах; TOEFL; PTE (академічний модуль). Тобто формально такі іспити в принципі неможливо не здати відповідно до їхньої діагностичної природи. До другої – ЗНО (у разі подолання мінімального бар'єру та засвідчення фактичного успішного складання іспиту кожен ЗВО визначає власний мінімальний пропускний бал

для вступу); PET, FCE, CAE, CPE (із градацією «відмінно», «добре», «задовільно»); ЄВІ (з установленням мінімального порогового балу); PTE (загальний модуль).

Показник «рівень складності завдань» засвідчує доцільність розподілення представлених іспитів у такому порядку: перший тип – іспити, де максимальний рівень складності не перевищує B1 відповідно до шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; другий тип – іспити, що містять максимальний рівень складності B2; третій тип – C1, четвертий – C2. Відповідно, до першої категорії відносимо тестові системи ЗНО рівня «стандарт», PTE (загальний модуль другого рівня) та PET. Під другу категорію підпадає ЗНО профільного рівня; FCE; ЄВІ та PTE (загальний модуль третього рівня). Третя категорія – це іспити Aptis загального спрямування, Aptis для підлітків та молоді, Aptis для педагогічних працівників та Aptis просунутого рівня; CAE; PTE (загальний модуль четвертого рівня). Нарешті, найвищий професійний рівень володіння англійською мовою можуть підтвердити такі іспити, як Aptis просунутого рівня, IELTS у всіх його варіантах, CPE, TOEFL, PTE (академічний модуль) та PTE (загальний модуль п'ятого рівня).

Формат організації процедури тестування класифікований у нашому дослідженні відповідно до можливості вибору «паперової» або «комп'ютерної» версії. Так, за комп'ютером можна здати (принаймні всі складники крім говоріння) всі модифікації іспитів Aptis та IELTS; TOEFL; FCE, CAE, CPE та PTE академічного спрямування. На папері також можна скласти всі модифікації іспитів Aptis та IELTS; TOEFL; лінійку кембриджських іспитів PET, FCE, CAE, CPE; PTE загального спрямування. Виключно паперову версію пропонують ЗНО, ЄВІ та всі рівні PTE загального спрямування. Виключно цифровий формат передбачений для PTE академічного спрямування, а виключно паперовий – для ЗНО, ЄВІ та PTE академічного спрямування.

Фактор *ціни складання іспиту*, на нашу думку, є одним із принципових чинників вибору того чи іншого альтернативного варіанту в Україні. Тож ми розподілили наявні тестові системи за такими категоріями (дані актуальні станом на 19.02.2021): безкоштовні, до 3 000 гривень, вищого цінового рівня. До першої категорії відносимо внутрішньодержавні іспити ЗНО та ЄВІ. У другу підпадають всі модифікації Aptis – 2 000 гривень та PET – 2 700–2 750 гривень, зважаючи на те, що паперова версія є трохи дорожчою.

До третьої, відповідно, відносяться IELTS загального та академічного спрямування: 4 500–4 750 гривень, зважаючи на те, що комп'ютерна версія є дорожчою, а також від 5 600 гривень – модуль, призначений для отримання візи та імміграції до Великої Британії; лінійка кембриджських іспитів: FCE – 3 500–3 550 гривень, CAE – 3 850–3 900 гривень, CPE – 4 100–4 150 гривень за тим самим принципом розподілення ціни між паперовою та комп'ютерними версіями; TOEFL – приблизно 5 400 гривень, адже стала ціна 180 доларів указується без урахування податків та комісій; PTE всіх напрямів – 3 850 гривень.

Нарешті, останнім показником у розробленій авторами дослідження системі класифікації визначено *спектр можливостей*, які аплікант отримує у разі успішного складання конкретного іспиту. У цьому контексті представлені тестові системи розподілено на дві групи: більш перспективні та менш перспективні. До першої групи відносимо всі іспити, що відкривають можливості для роботи, навчання та переїзду на постійне місце проживання до розвинутих країн: IELTS, TOEFL, лінійка кембриджських іспитів та PTE. До другої – внутрішньоорганізаційні та внутрішньодержавні іспити: Aptis, ЗНО та ЄВІ.

Висновки і пропозиції. За результатами порівняльного аналізу іспитів з англійської мови в Україні визначено такі критерії відбору тестових систем, як їх загальне або академічне спрямування; можливість підтвердити володіння англійською мовою на рівні не нижче B1–B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; взаємозамінність результатів міжнародних тестових систем із внутрішньодержавними іспитами; можливість скласти іспити в Україні.

На основі виокремлених критеріїв відбору складено та охарактеризовано такий перелік тестових систем: IELTS, TOEFL, лінійка кембриджських міжнародних іспитів на знання англійської мови (PET, FCE, CAE та CPE), PTE, Aptis, ЗНО та ЄВІ.

Виокремлено такі аспекти, за якими здійснювалося порівняння представлених іспитів: територія, на якій визнаються результати іспиту; призначення тестової системи; зміст екзаменаційної перевірки; тривалість процедури тестування; тер-

мін дії сертифікату; принцип оцінювання результатів іспиту; рівень складності завдань; формат (паперовий або цифровий); ціна; перспективи для апліканта, які відкриваються у разі отримання бажаних результатів тестування.

Відповідний спектр іспитів класифіковано так: міжнародні або вітчизняні; призначені для підтвердження спроможності постійно проживати в англомовному середовищі; для вступу у вітчизняні ЗВО або такі, що призначені для діагностики чи контролю рівня володіння англійською мовою всередині конкретної організації; повні (передбачають перевірку всіх чотирьох навичок володіння англійською мовою) або вибіркові; тривалі та короткотривалі; безстрокові, з рекомендованим терміном гарантування отриманих результатів або з чітко визначеним строком закінчення дії сертифікату; загальнодіагностичні або з чітко заданими параметрами «здав – не здав»; із максимальним рівнем складності не вище за B1, B2, C1 або C2; «паперова» або «комп'ютерна» версія; безкоштовні, до 3 000 гривень, вищого цінового рівня; більш перспективні та менш перспективні.

Отримані результати дослідження також дають змогу виокремити найбільш актуальні, на нашу думку, тестові системи з погляду потреб вітчизняної галузі освіти. Так, для аплікантів, що зорієнтовані передусім на освоєння міжнародного середовища та виїзду за кордон, підійдуть іспити IELTS, TOEFL, PTE, лінійка кембриджських іспитів PET, FCE, CAE та CPE. Але потрібно пам'ятати, що спрямування зусиль у цьому напрямі передбачає значні часові та фінансові витрати. Для тих, хто планує навчатися та будувати кар'єру в Україні, доцільним, на нашу думку, було б звернути увагу на такі іспити, як Aptis, ЗНО та ЄВІ відповідно до конкретної мети підтвердження рівня володіння англійською мовою.

Подальші зусилля вбачаємо доцільним спрямувати на дослідження наявної бази іспитів з англійської мови з метою стимулювання обізнаності вітчизняної академічної спільноти щодо можливостей підтвердження та підвищення іншомовної кваліфікації загального та спеціального спрямування, а також особливостей методичної та мовознавчої підготовки до успішного складання відповідних іспитів.

Список літератури:

1. I-Wen Su L., Weir C., Wu J. English Language Proficiency Testing in Asia: A New Paradigm Bridging Global and Local Contexts. Abingdon: Routledge. 2019. 230 p.
2. Knock U., Fairbairn J., Huisman A. An evaluation of an online rater training program for the speaking and writing sub-tests of the Aptis test. *Papers in language testing and assessment of the ALTAANZ: Special Issue*. 2016. Vol. 5. Issue 1. P. 90–106.

3. Berry V., O'Sullivan B., Rugea S. Identifying the appropriate IELTS score levels for IMG applicants to the GMC register. General medical council: web-site. URL: <https://www.gmc-uk.org/-/media/gmc-site-images/about/identifying-the-appropriate-ielts-score-levels-for-img-applicants-to-the-gmc-register.pdf?la=en&hash=408912C4AF6C3318125BA12446D252286A83F591> (дата звернення: 11.03.2021).
4. Ольшанський Д. Особливості підготовки студентів немовних спеціальностей до складання міжнародних стандартизованих екзаменів з англійської мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2018. Вип. 25(2). Ч. 2. 241–246.
5. Кравчина Т. В. Класифікація міжнародних іспитів та сертифікатів з англійської мови. *Молодий вчений*. 2017. Вип. 3. С. 405–409.
6. Копил О. А. Оцінювання мовних досягнень – 2B or not 2B? *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2016. Вип. 137. С. 237–240.
7. Люлько М. Є. Класифікація міжнародних іспитів з англійської мови за їх специфікою. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 215(1). С. 186–192.
8. Модестова Т. В. IELTS як інструмент інтернаціоналізації вищої освіти Великобританії. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 4(85). С. 160–175.
9. Модестова Т. В. APTIS як інструмент контролю якості мовної освіти: досвід Великобританії. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 2(83). С. 109–123.

Modestova T. V., Krsek O. Ye. TO THE ISSUE OF TAKING ENGLISH EXAMS IN UKRAINE

The purpose of the article is to present the results of a comparative analysis of current exams in English of general and academic orientation in Ukraine. During the study, the following methods of scientific cognition were used: comparison – in order to analyze the selected test systems; analysis and synthesis – in order to create a system of classification of current English language exams in Ukraine; deduction method – in order to determine the selection criteria and parameters of the presented classification system; method of induction – in order to select relevant test systems in accordance with the specified criteria and parameters, as well as the formulation of research findings. According to the results of the research, the following criteria for selection of test systems as their general or academic orientation are determined: the ability to confirm proficiency in English at a level not lower than B1-B2 in accordance with the Common European Framework of Reference for Languages; interchangeability of results of international test systems with Ukrainian exams; opportunity to pass exams in Ukraine. Based on the selected selection criteria, the following list of test systems is compiled and characterized: IELTS, TOEFL, a line of Cambridge international English language exams (PET, FCE, CAE and CPE), PTE, Aptis, ZNO – External Independent Evaluation and EVI – Master's Entrance Exam in English in Ukraine. The following aspects were singled out, according to which the presented exams were compared: the territory where the exam results are recognized; purpose of the test system; the content of the examination; duration of the testing procedure; certificate validity period; the principle of assessing the results of the exam; the level of complexity of tasks; version – paper or computer-based; price; prospects for the applicant, which open up in case of obtaining the desired test results. In conclusion, the authors propose their own classification of current test systems in accordance with the needs of Ukrainian educational sector, in particular, depending on the priorities of further academic and professional careers.

Key words: comparative analysis, IELTS, TOEFL, PET, FCE, CAE, CPE, PTE, Aptis, ZNO, EVI, international language test systems.